

บทความทางวิชาการ เรื่อง มาตรการควบคุมพฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนนในประเทศไทย เพื่อลดจำนวนการเสียชีวิตสูงเป็นอันดับสองของโลก

ร้อยตำรวจเอก กุมพล แก้วศรี

อาจารย์(สบ๑)กลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๙

ปัญหาอุบัติเหตุจราจรและความปลอดภัยทางถนนเป็นปัญหาสำคัญที่ทุกประเทศเผชิญอยู่ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและส่งผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการสาธารณสุข โดยองค์การอนามัยโลกระบุว่าทุกปีมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนประมาณ ๑.๓ ล้านคน มีผู้บาดเจ็บหรือพิการประมาณ ๕๐ ล้านคน อุบัติเหตุทางถนนเป็นสาเหตุการตายอันดับแรกในกลุ่มอายุ ระหว่าง ๑๕-๒๙ ปี และเป็นสาเหตุการตายอันดับสองในกลุ่มเด็กอายุระหว่าง ๕-๑๔ ปี นอกเหนือจากนั้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นกลุ่มคนเดินเท้า ผู้ใช้รถจักรยาน และผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ในประเทศที่ยากจนถึงปานกลางจะสูงขึ้นเป็นสองเท่าในปี พ.ศ.๒๕๖๓ และอุบัติเหตุทางถนนเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับหกของประชาชน ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทางถนนที่ก่อให้เกิดความสูญเสียกับประเทศไทยมากถึงกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี มีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๑๑,๐๐๐ คน บาดเจ็บและพิการเป็นจำนวนมาก (ทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้ถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงเป็นอันดับที่สองของโลก โดยมีอัตราการเสียชีวิตอยู่ที่ ๓๖.๒ คน และประเทศไทยยังถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีอัตราผู้เสียชีวิตสูงที่สุดในโลก สำหรับรถจักรยานยนต์มีอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนอยู่ที่ ๒๖.๓ คน ในขณะที่ประเทศสาธารณรัฐโดมินิกัน จัดเป็นอันดับที่ ๒ มีอัตราส่วน ๑๘.๕ คน และในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ๑๔.๙ คน กัมพูชา ๑๒.๓ คน และลาว ๙.๖ คน ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านไม่น้อยกว่าสองเท่า (รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของกระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)

การบังคับใช้กฎหมายเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการขับขี่ ปัญหาอุบัติเหตุทางถนนส่วนใหญ่เกิดจากผู้ขับขี่ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดการเสียชีวิตลงได้ถึงร้อยละ ๔๐ และการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพต้องทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ขึ้นมาใหม่บางมาตราให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน กำหนดให้มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและการกระทำความผิดของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ข้อมูลทะเบียนรถ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง กับกรมการขนส่งทางบก ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และประสานข้อมูลดังกล่าวร่วมกัน และได้ยกเลิกอำนาจของเจ้าพนักงานจราจรในการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ในขณะที่มีการออกใบสั่ง ที่กำหนดให้ผู้ขับรถต้องแสดงใบอนุญาตขับขี่ต่อเจ้าพนักงานจราจร ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ๓ รูปแบบ คือ

๑) แสดงตัวใบอนุญาตขับขี่ (ที่เป็นบัตร)

๒) แสดงด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (ใบขับขี่ดิจิทัล) ตามรูปแบบที่กรมการขนส่งทางบก กำหนด ซึ่งปัจจุบันกรมการขนส่งทางบกได้กำหนดรูปแบบไว้แล้ว ซึ่งต้องแสดงข้อมูลให้ปรากฏผ่านทางเว็บไซต์ หรือ แอปพลิเคชันของกรมการขนส่งทางบก

๓) แสดงด้วยสำเนาภาพถ่าย

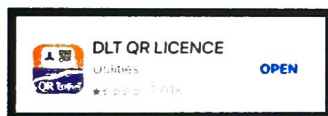
ทั้งนี้ กรมการขนส่งทางบกได้มีการพัฒนาให้แสดงใบอนุญาตขับรถผ่านแอปพลิเคชันของกรมการขนส่งทางบกบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต แทนการพกพาใบอนุญาตขับรถแบบเดิม ประกอบกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๖๒ ที่ได้แก้ไขปรับปรุงใหม่กำหนดให้ผู้ขับขี่แสดงใบอนุญาตขับรถด้วยวิธีการข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือสำเนาภาพถ่ายใบอนุญาตขับรถตามที่กรมการขนส่งทางบก กำหนดให้ถือว่าผู้มีใบอนุญาตขับรถอยู่กับตัวแล้ว เพื่อให้มีแนวทางการแสดงใบอนุญาตขับรถอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑/๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๖๒ อธิบดีกรมการขนส่งทางบกออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“ใบอนุญาตขับรถ” หมายความว่า ใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ หรือใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒ การแสดงใบอนุญาตขับรถด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือสำเนาภาพถ่ายใบอนุญาตขับรถ ให้กระทำได้เฉพาะกรณีผู้ขับรมีใบอนุญาตขับรถที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่มี QR code ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้

(๑)การแสดงใบอนุญาตขับรถโดยแสดงผ่านแอปพลิเคชัน DLT QR LICENCE ของกรมการขนส่งทางบก ซึ่งทำให้ปรากฏภาพใบอนุญาตขับรถเสมือนจริง ดังนี้

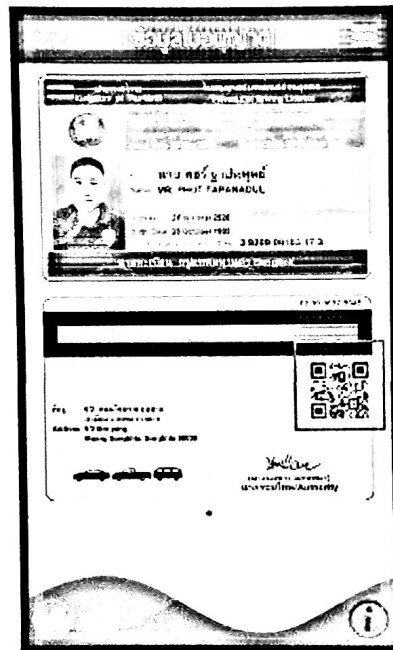
(๒)การแสดงใบอนุญาตขับรถโดยแสดงจากภาพที่ได้จากการสั่งเก็บภาพ (Capture) จากแอปพลิเคชัน DLT QR LICENCE ของกรมการขนส่งทางบก ดังนี้

(๓)การแสดงผลใบอนุญาตขับรถบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นภาพใบอนุญาตขับรถที่ได้จากการถ่ายภาพใบอนุญาตขับรถ

(๔)การแสดงผลใบอนุญาตขับรถที่ทำสำเนาเอกสารจากใบอนุญาตขับรถ โดยจะเป็นภาพขาวดำหรือสีก็ได้

การแสดงผลใบอนุญาตขับรถตาม (๒) (๓) และ(๔) ต้องปรากฏข้อมูลใบอนุญาตขับรถทั้งด้านหน้าและด้านหลังอย่างครบถ้วนถูกต้องตามรูปแบบใบอนุญาตขับรถ และต้องปรากฏเครื่องหมาย QR code ที่ชัดเจน เพื่อให้เจ้าพนักงานจราจรสามารถใช้ตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาตขับรถได้

มาตรา ๑๔๒/๑ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมความประพฤติของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ให้เกิดความปลอดภัยในการจราจร ในกรณีผู้ขับขี่ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับรถหรือการใช้ทาง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดให้มีระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับขี่ของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่

ระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การกำหนดคะแนน การตัดคะแนน และการคืนคะแนน โดยวิธีดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและอธิบดีกรมการขนส่งทางบก ร่วมกันกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ในการกำหนดคะแนนความประพฤติในการขับรถให้คำนึงถึงประเภทของใบอนุญาตขับขี่ และเหตุแห่งการกระทำความผิดด้วย

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใดถูกตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถจนหมดคะแนนตามที่กำหนดไว้ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในแต่ละท้องที่สั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้นั้นคราวละเก้าสิบวัน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบก ได้ดำเนินการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เพื่อเป็นมาตรการในการช่วยลดอุบัติเหตุ สร้างความปลอดภัยบนท้องถนน เพราะเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากผู้ขับขี่ที่ขาดความสามารถที่จะขับขี่ได้อย่างปลอดภัย และควบคุมพฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนนในการลดอุบัติเหตุทางถนน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้รถใช้ถนนในการแสดงใบอนุญาตขับขี่ต่อเจ้าพนักงานจราจรเมื่อขอตรวจ และเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

หมายเหตุ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.๒๕๖๒ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๖๒ ใบอนุญาตขับขี่ เรียกว่า

“ใบอนุญาตขับขี่”

พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ ใบอนุญาตขับรถ เรียกว่า “ใบอนุญาตขับรถ”

เอกสารอ้างอิง

กรมการขนส่งทางบก. (๒๕๖๒, ๑๑ กันยายน). ประกาศกรมการขนส่ง เรื่องการแสดงใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และสำเนาภาพถ่ายใบอนุญาตขับรถ พ.ศ.๒๕๖๒.

ดร.ณิ ศรณิรัตน์. (๒๕๕๘). แนวทางการพัฒนานโยบายเพื่อลดอุบัติเหตุการจราจรทางบกในกรุงเทพมหานคร : เขตสายไหม รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๖๒, ๒๖ - ๒๘ สิงหาคม). เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โครงการอบรมวิทยากรสำหรับให้ความรู้ และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๖๒” ณ โรงแรม สเปกนคิด แอท เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
